

20.02.2023

FM2023/125

Hermed fremsendes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til at undersøge mulighed for at oprette en landsdækkende demenskoordinator. Resultatet af undersøgelsen skal fremlægges til Inatsisartut forårssamling, FM2024.

(Medlem af Inatsisartut Paneeraq Olsen, Naleraq)

Begrundelse:

Der bliver flere og flere personer der får diagnosen demens. Ud fra Naalakkersuisuisuts¹⁾ besvarelse af mit § 37 spørgsmål vedr. demensplan fremgår det bl.a., at der hvert år bliver diagnosticeret ca. 40 nye personer med demens. Man regnede med, at der i 2020 ville være 291 personer med demens 418 i 2030.²⁾

Det er typisk pårørende til personen der først bemærker, at deres kære bliver kognitivt ændret; hvor deres personlighed, hygiejne og hukommelse begynder bemærkelsesværdigt at ændre sig. Når pårørende til personen kan se forandringer bliver tydeligere og til det værre, er det pårørende der ved hvor man skal henvende sig, da personer der rammes af demens selv ikke kan se egne kognitive ændringer og derfor selv ikke kan drage omsorg for sig selv.

Derudover kan der gå rimelig lang tid før personen med kognitiv svækkelse bliver diagnosticeret med demens, da vedkommende skal igennem en lang række test der tager tid. I mellemtiden står pårørende magtesløse og rådvilde om hvilke hjælp og rådgivning de kan få og hvor de skal henvende sig. Dette uanset hvor i landet man bor henne, enten i byerne eller bygderne, da meget få kommuner har demenskoordinator og oplysninger om demens typisk findes i alderdomshjemmene/plejehjemmene.

---

¹ https://ina.gl/documents/para3637/2021/svar/082_2021_demens_PANOL_svar.pdf

² https://ina.gl/documents/para3637/2021/svar/082_2021_demens_PANOL_svar.pdf

Personer med kognitive begyndende svækkelse er typisk ældre personer over 60 år, men tendensen er at personer med kognitive begyndende svækkelse bliver yngre, uden jeg dog kan dokumentere dette, blot at nogle kommuner placerer personer med demens i plejehjemmene og alderdomshjem uanset alder.

I dag er det ikke alle kommuner der har en demenskoordinator og slet ikke en landsdækkende demenskoordinator, selvom tallet for personer med demens bliver støt højere for hvert år.

Det er glædeligt at vi i Grønland gennemsnitligt bliver ældre eller har længere levetid end tidligere og i og med at der bliver flere ældre er det desto vigtigere at sætte fokus på følgesygdomme når man bliver ældre. Én af dem er at sætte fokus på demens sygdom. Når der årligt diagnosticeret ca. 40 personer med demens bør vi tage dette alvorligt og se på hvordan vi kan hjælpe både pårørende og personer med kognitiv svækkelse. Alle borgere på Grønland hvad enten de bor i bygderne eller byerne skal som udgangspunkt have same muligheder for hjælp fra myndigheder især når der er tale om nye udfordringer som kognitiv svækkelse. Man ved ikke hvor man skal henvende sig og når man henvender sig til kommunen er svaret typisk at man skal henvende sig til sundhedsvæsenet som igen henviser til kommunen. Med andre ord, man bliver "kastebold" i systemet uden at der er en klar henvendelsesmulighed, og imens bliver personen mere og mere kognitiv svækket, og personens pårørende kan stå fuldstændigt magtesløse og rådvilde. Det kan vi ikke byde borgerne.

Her vil oprettelse af en landsdækkende demenskoordinator være en samlende enhed der koordinerer, vejleder i støttemuligheder, kursusmuligheder, samt eks. henvisninger til lokalenetværker for både kommunale og andre myndigheder som sundhedsvæsenets medarbejdere og for pårørende. Derudover være vidensbank og samarbejdspartnere for eks. Ældretalsmand, Handicaptalsmand og andre instanser.

Derfor bør Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til at undersøge mulighed for at oprette en landsdækkende demenskoordinator. Resultatet af undersøgelsen skal fremlægges til Inatsisartut til forårssamling, FM2024

Jeg ønsker jer en god og konstruktiv debat.

Naleraq

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Forslaget har økonomiske og administrative konsekvenser. Det er mit umiddelbart estimat, at der samlet set skal bruges et års AC årsværk af ca. 500.000 kr. for at undersøge muligheden for oprettelse af en landsdækkende demenskoordinator.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Forslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervsdrivende.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det borgerne:

Ingen